

CİLT / VOLUME: XII • SAYI / ISSUE: 1 • HAZİRAN / JUNE 2025
ONLINE ISSN: 2529-0045

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi (MUTAD) / Marmara University Journal of Turkology (MUJOT)

6 Aylık Uluslararası Hakemli Dergi / Biannual Peer-Reviewed International Journal

Yıl / Year: Haziran / June 2025, Cilt / Volume: XII, Sayı / Issue: 1

Online ISSN: 2529-0045

Kuruluş Yılı / Foundation Year: 2014

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü Adına İmtiyaz Sahibi / Owner

Prof. Dr. Mustafa KURT (Rektör / Rector)

Derginin Kurucusu / Founder of the Journal

Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK

Baş Editör / Editor in Chief

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Alan Editörleri / Field Editors

Doç. Dr. Bahar DERVİŞCEMALOĞLU, Edebiyat / Literature (Ege Üniversitesi, İzmir / Türkiye)

Prof. Dr. Murat ULUSKAN, Tarih / History (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Ömer ZÜLFE, Dil-Kültür / Linguistics (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Editör Yardımcıları / Assistant Editors

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AKARSLAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Nusret GEDİK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

İngilizce Dil Editörü / English Language Editor

Dr. Öğr. Üyesi Burak ÖZSÖZ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Rusça Dil Editörü / Russian Language Editor

Dr. Öğr. Üyesi Gülcan İNALCIK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Türkçe Dil Editörleri / Turkish Language Editors

Arş. Gör. Dr. Soner ATALAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Burcu SIBİÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Redaktörler / Redactors

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep AKARSLAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Gülçin BALAT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Elif UZUNAĞAÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Sekretarya / Secretariat

Dr. Öğr. Üyesi Elif UZUNAĞAÇ (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Dizgi / Typesetting

Burcu DİKER, Burcu YILDIRIM, Hakan TEMELOĞLU, Sevinç ZENGİN

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Apollinaria S. AVRUTİNA (St. Petersburg Devlet Üniversitesi, St. Petersburg / Rusya Federasyonu)

Prof. Dr. Olivier BOUQUET (Paris Diderot Üniversitesi, Paris / Fransa)

Prof. Dr. Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Yüksel ÇELİK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Davut HUT (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. İlyas KEMALOĞLU (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Ferhad MAKSUDOV (Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi, Taşkent / Özbekistan)

Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL (Yeditepe Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Elena OGANOVA (Moskova Devlet Üniversitesi, Moskova / Rusya Federasyonu)

Doç. Dr. Elif YILMAZ ŞENTÜRK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Nikolay TELİTSIN (St. Petersburg Devlet Üniversitesi, St. Petersburg / Rusya Federasyonu)

Dr. Öğr. Üyesi Zukhra ALTMYSHOVA (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek / Kırgızistan)

Dr. Öğr. Üyesi Faisal HUSAIN (Pensilvanya Eyalet Üniversitesi, State College / Amerika Birleşik Devletleri)

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Ali ASKER (Karabük Üniversitesi, Karabük / Türkiye)

Prof. Dr. Konuralp ERCİLASUN (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Peter GOLDEN (Rutgers Üniversitesi, New Jersey / Amerika Birleşik Devletleri)

Prof. Dr. Musa QASIMLI (Azerbaycan Milli Elmler Akademisi, Bakü / Azerbaycan)

Prof. Dr. Fırat PURTAŞ (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Nesrin SARIAHMETOĞLU (Emekli Öğretim Üyesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Alfina SİBGATULLİNA (Rusya Bilimler Akademisi, Moskova / Rusya Federasyonu)

Prof. Dr. Fatih ÜNAL (Ordu Üniversitesi, Ordu / Türkiye)

Prof. Dr. Ramil VALEEV (Kazan Federal Üniversitesi, Kazan / Rusya Federasyonu)

Prof. Dr. Alfiya YUSUPOVA (Kazan Federal Üniversitesi, Kazan / Rusya Federasyonu)

Dr. Öğretim Görevlisi Liaisan ŞAHİN (Marmara Üniversitesi, İstanbul / Türkiye)

2025 Yılı (Cilt XII, Sayı 1) Hakemleri / 2025 Year (Volume XII, Issue 1) Referees

Prof. Dr. Ayşehan Deniz ABİK (Çukurova Üniversitesi, Adana/ Türkiye)

Prof. Dr. Kezban ACAR KAPLAN (Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, Manisa/Türkiye)

Doç. Dr. Yakup AKKUŞ (İstanbul Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Gülşen Seyhan ALIŞIK (Marmara Üniversitesi, İstanbul/ Türkiye)

Doç. Dr. Alper ALP (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara/ Türkiye)

Doç. Dr. Ayşe Atıcı ARAYANCAN (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye/Türkiye)

Prof. Dr. Üzeyir ASLAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Cengiz ATLI (İğdır Üniversitesi, İğdır/Türkiye)

Doç. Dr. Hasene AYDIN (Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa/Türkiye)

Prof. Dr. Bülent BAKAR (Marmara Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. Özgür BALKILIÇ (Abdullah Gül Üniversitesi, Kayseri/ Türkiye)

Doç. Dr. Seda BAYINDIR ULUSKAN (Milli Savunma Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Yaşar BEDİRHAN (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı/ Türkiye)

Prof. Dr. Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI, (Marmara Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. Derya COŞKUN (Erzurum Teknik Üniversitesi, Erzurum/ Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Yeşim ÇAĞLAR (Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ/ Türkiye)

Prof. Dr. Hayri ÇAPRAZ (Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta/ Türkiye)

Prof. Dr. Muhammed Bilal ÇELİK (Sakarya Üniversitesi, Sakarya/ Türkiye)

Prof. Dr. Yüksel ÇELİK (Marmara Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. Birten ÇELİK (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara/ Türkiye)

Doç. Dr. İbrahim DUMAN (Yalova Üniversitesi, Yalova/Türkiye)

Doç. Dr. Savaş EĞİLMEZ (Atatürk Üniversitesi, Erzurum/Türkiye)

Prof. Dr. Erkin EMET (Ankara Üniversitesi, Ankara/Türkiye)

Doç. Dr. Ebubekir ERASLAN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla/Türkiye)

Doç. Dr. Gülseren FERMANOĞLU (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. Ömer GEZER (Hacettepe Üniversitesi, Ankara/Türkiye)

Prof. Dr. Seval Şahin GÜMÜŞ (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Rifat GÜNALAN (İstanbul Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Üniversitesi, Ankara/ Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Gülnar KARA (Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı/ Türkiye)

Prof. Dr. Recep KARACAKAYA (İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet KARTAL (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir/Türkiye)

Doç. Dr. Ferruh KAYALAN (Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir/Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi, Saim Çağrı KOCAKAPLAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Ömer KUL (İstanbul Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Vefa KURBAN (Ege Üniversitesi, İzmir/Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet ÖZDAL (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı/ Türkiye)

Prof. Dr. Hüsnü ÖZLÜ (Milli Savunma Üniversitesi, Ankara/Türkiye)

Doç. Dr. Mehmet Fatih SANSAR (Ege Üniversitesi, İzmir/Türkiye)

Doç. Dr. B. Tümen SOMUNCUOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara/Türkiye)

Dr. Resul ŞAHSİ (Ankara/Türkiye)

Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN (Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli/Türkiye)

Dr. Öğr. Üyesi Erdoğan TAŞTAN (Marmara Üniversitesi, İstanbul/ Türkiye)

Arş. Gör. Dr. Emre TEĞİN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale/Türkiye)

Doç. Dr. Abdulhakim TUĞLUK (İğdır Üniversitesi, İğdır/Türkiye)

Prof. Dr. Ayşe ULUSOY TUNÇEL (Aydın Kocatepe Üniversitesi, Aydın/Türkiye)

Prof. Dr. Aydın USTA (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

Prof. Dr. Mehmet Alaaddin YALÇINKAYA (Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon/Türkiye)

Prof. Dr. Kürşat YILDIRIM (İstanbul Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)

İletişim Bilgileri / Contact Details

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Müdürlüğü / Institute of Turkic Studies of Marmara University

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul / Türkiye

Tel / Phone: +90 216 777 18 80

Faks / Fax: +90 216 777 18 81

E-Posta / E-Mail: mutad@marmara.edu.tr

Web: <http://turkiyat.marmara.edu.tr/>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mtad>

Marmara Üniversitesi Yayınevi / Marmara University Press

Adres / Address: Göztepe Yerleşkesi, 34722, Kadıköy, İstanbul / Türkiye

Tel / Phone: +90 216 777 14 08

Faks / Fax: +90 216 777 14 01

E-Posta / E-Mail: yayinevi@marmara.edu.tr

MARMARA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nün uluslararası hakemli yayınıdır. Altı ayda bir yayınlanır. Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi, TÜBİTAK / ULAKBİM SBVT, ASOS İndeks, ACAR İndeks, DOAJ, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), ULRICH Global Serials Directory, EBSCO uluslararası alan endeksi tarafından taranmakta ve dizinlenmektedir. Dergide yayınlanan makalelerdeki görüşler yazarlarına aittir. Yayın Kurulu tarafından benimsendiği anlamına gelmez. Yayın Kurulu, yazının özüne dokunmaksızın gerekli yazım ve ifade değişikliklerini yapma hakkını saklı tutar. Dergiden yapılan alıntılarda kaynak göstermek mecburidir.

MARMARA UNIVERSITY JOURNAL OF TURKOLOGY is a peer-reviewed international journal of Institute of Turkic Studies of Marmara University. The journal is a biannual publication. Marmara University Journal of Turkology is indexed by TÜBİTAK / ULAKBİM SBVT, ASOS Index, ACAR Index, DOAJ, DRJI (Directory of Research Journals Indexing), ULRICH Global Serials Directory and EBSCO International Index. All the views and opinions expressed in the articles are those of the authors and they do not necessarily reflect the views or opinions of the editor, the editorial board, or the publisher. The editorial board reserves the right to make necessary changes in spelling and phrase without changing content. The published contents in the articles cannot be used without being cited.

İçindekiler / Contents

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

Tarihî Kayıt'a (*Shiji* – 史记) Göre Fergana Vadisi

Fergana Valley According to the Historical Record (*Shiji*- 史记)

Adile BALCI..... 1

Baltalimanı Antlaşması: Uygulamada Yaşanan Sorunlar ve İhtilaflar

The Treaty of Balta Liman: Problems and Disputes in Practice

Serdar BAY..... 13

Tebrîz Köşk Bölgesi: İlhanlı Emîri Kutlugşâh'a Ait Bir Köşk Mevkii

Koshk District of Tabriz: A Pavilion Site Belonging to Ilkhanate Amir Qutlughshah

Mehran BESHARAT GHAZANİ..... 44

Çorum Eytam İdaresi-Sandığı'nın Kuruluşu ve Para İstikrazı (1894-1909)

Establishment of Çorum Eytam Administration-Fund and Money Supply (1894-1909)

Mehmet ÇANLI..... 64

Rusya Türklerinin Sovyetler Birliğini Öğrenme Enstitüsündeki Basın-Yayın Faaliyetleri ve Radio Liberty

Press Activities of Turks of Russia in the Institute for the Study of the USSR and Radio Liberty

İnci Yelda DÜMLUPINAR 92

The Uyghur Diaspora's Perception of Xinjiang and China's Discussions on Renaming Xinjiang

Uygur Diasporasının Xinjiang Algısı ve Çin'in Xinjiang'ın İsim Değiştirilmesi Konusundaki Tartışmaları

Adilcan ERUYGUR..... 122

Breaking the Chains: The Role of Russian Captives in the Occupation and Abolition of Slavery in Turkestan

Zincirleri Kırarak: Türkistan'ın İşgali ve Köleliğin Kaldırılmasında Rus Esirlerinin Rolü

Mesut KARAKULAK..... 141

Safevî Devleti Hükümdarı Şah Hüseyin'e Ait Doğu Türk Yazı Dili ile Kaleme Alınmış Bir Belge A Document Written in Eastern Turkish Written Language Belonging to Shah Hussein, the Ruler of the Safavid States Ali KÖK	165
İngiliz ve Harici Kutsal Kitap Cemiyeti'nin Çarlık Rusyası ve Türkistan'daki Misyonerlik Çalışmaları The British and Foreign Bible Society's Missionary Work in Tsarist Russia and Turkestan Furkan KÜLÜNK	207
Türk-Afgan İlişkilerinin Gelişimi ve Afganistan'a Gönderilen Türk Talim Heyeti'nin Faaliyetleri (1923-1958) Development of Turkish-Afghan Relations and the Activities of the Turkish Training Mission Sent to Afghanistan (1923-1958) Ali Serdar METE, Burcu ÖZBAY	233
Buddhalık, Tövbe ve Bilince Dair Eski Uygurca Metin Parçaları Old Uyghur Fragments on Buddhahood, Repentance and Consciousness Betül ÖZCAN	259
Selçuklu-İlhanlı Devrine Ait Bilinmeyen Bir Ferman An Unknown Decree from the Seljuk-Ilkhanid Period Osman G. ÖZGÜDENLİ	289
Kuramsal ve Metodolojik Bir Çerçeve de Osmanlı Arkeolojisi ile Tarihsel Arkeoloji Ottoman Archaeology and Historical Archaeology in a Theoretical and Methodological Framework Seher Selin ÖZMEN	327
1917 Şubat Devrimi ve İdil-Ural Tatarları: Kökler ve Devrimin Anlamı (Şubat-Mayıs 1917) The February Revolution and the Volga-Ural Tatars: Roots and the Meaning of the Revolution (February-May 1917) Emre ÖZSOY	353
Yeniçeri Orta Sandıkları: 44. Ağa Bölüğü'nün 1796-1826 Dönemindeki Gelir ve Giderleri Janissary Orta Funds: Revenues and Expenditures of the 44 th Ağa Bölük during 1796-1826 Mehmet Mert SUNAR	387

II. Dünya Savaşı Öncesinde Türk Ordusunun İcra Ettiği Bir Askerî Hazırlık Tatbikatı: 1939
Trakya Manevraları

A Military Preparatory Exercise Conducted by the Turkish Army Before World War II: 1939
Thracian Manoeuvres

Muhammet YILDIZ, Abdulkadir ALTUN 411

KİTAP TANITIMI / BOOK REVIEW

Çok Kimlikli ve Yönlü Bir Osmanlı Münevveri: Doktor Milaslı İsmail Hakkı'nın Bilimsel
Mirası II: Dil Bilimi Yazıları, Ebubekir Eraslan (Ed.), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Yayınları, Muğla, 2024, 109 sayfa. (ISBN: 978.605.4397-95-2).

Burak ENES 439